

Sygn. akt I ACa 786/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Janusz Leszek Dubij (spr.)
Sędziowie	:	SA Elżbieta Bieńkowska SA Małgorzata Dołęgowska
Protokolant	:	Izabela Lach

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2014 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **I. S.**

przeciwko (...) **we W.**

o ustalenie

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 28 czerwca 2013 r. sygn. akt I C 541/11

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanego na rzecz powoda 5.400 złotych tytułem kosztów procesu za instancję odwoławczą.**

UZASADNIENIE

Powód I. S. żądał od pozwanego(...) we W. ustalenia, że skutecznie odstąpił od umowy sprzedaży z dnia 25 kwietnia 2008 r. w zakresie niezrealizowanego świadczenia za 768 udziałów oraz zasądzenia od pozwanego na jego rzecz należnych kosztów procesu, podnosząc, że w dniu 25 kwietnia 2008 r. zawarł z pozwaną Spółką umowę sprzedaży (...) udziałów, które posiadał w Spółce z o.o. (...) w O., za cenę 2.200.000 EURO. Cena ta miała być zapłacona częściowo w ratach pieniężnych, a odnośnie kwoty 1.250.000 EURO poprzez przekazanie maszyn i urządzeń.

W dniu 28 kwietnia 2008 r. w związku z brakiem możliwości zrealizowania świadczenia przez pozwanego poprzez przekazanie maszyn i urządzeń strony zmieniły sposób płatności kwoty 1.250.000 EURO ustalając, że będzie ona zapłacona w rocznych ratach po 250.000 EURO w latach 2009 - 2013 r. do 30 kwietnia każdego roku. Jednocześnie

strony ustaliły, że zwłoka w zapłacie którejkolwiek z rat powoduje, że pozostała cena sprzedaży staje się wymagalna w całości. Pozwany zapłacił w dniu 29 kwietnia 2009 r. kwotę 250.000 EURO. W roku 2010 pozwany nie zapłacił kolejnej raty.

W związku z brakiem zapłaty powód wezwał pozwanego do zapłaty pozostałej kwoty za sprzedane udziały tj. 1.000.000 EURO, a po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu w dniu 16 czerwca 2010 r. odstąpił od umowy w zakresie sprzedaży 768 udziałów.

Pozwany(...) we W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jego rzecz należnych kosztów procesu.

Przyznał fakt zawarcia w dniu 25 kwietnia 2008 r. sprzedaży 1690 udziałów w spółce z o.o. (...) w O. za kwotę 2.200.000 EURO.

Wskazał jednocześnie, że w umowie tej powód złożył szereg oświadczeń dotyczących sytuacji finansowej Spółki z o.o. (...), i zapewnił, że spółka nie ma żadnych zadłużeń ani zobowiązań. Ponadto w § 8 zwartej umowy zagwarantował, zwrot pozwanemu wszystkich należności z ewentualnych i nieuregulowanych nadzwyczajnych należności pasywnych, które mogłyby się ujawnić w przyszłości.

Po sprzedaży udziałów nowe władze Spółki (...) ujawniły jej zobowiązania na kwotę przekraczającą 5.000.000 EURO. Zobowiązania te powstały w czasie, gdy powód był Prezesem Zarządu Spółki z o.o. (...)i które zataił przed pozwanym.

W dniu 23 kwietnia 2010 r., pozwany na podstawie § 8 umowy sprzedaży udziałów z dnia 25 kwietnia 2008 r. złożył powodowi oświadczenie o potrąceniu kwoty 5.100.000 EURO z przysługującej mu wobec pozwanego wierzytelności z tytułu nieuiszczonej ceny sprzedaży udziałów. W związku z dokonanym potrąceniem wzajemne wierzytelności powoda i pozwanego umorzyły się do wierzytelności niższej, w związku z tym oświadczenie powoda o odstąpieniu od sprzedaży udziałów jest bezskuteczne i spóźnione.

Pozwany zarzucił też, że powód podał nieprawdziwe dane co do wielkości zasobów kopalni i rodzaju jej złóż a także jako Prezes Zarządu Spółki (...)zawierał niekorzystne umowy w wykonaniu których spółka ta poniosła straty. Wskazał też, iż mimo zapewnień powoda, iż spółka w której posiadał zbyte udziały nie ma zadłużeń to w dokumentacji księgowej pojawiły się długi, a sprawdzone raporty kasowe ujawniły, że była ona prowadzona nieprawidłowo. Po ujawnieniu działalności powoda na szkodę Spółki (...) nowy jej Zarząd rozwiązał z powodem umowę w pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia w trybie art. 52 § 1 kodeksu pracy.

Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie ustalił, że powód skutecznie odstąpił od umowy sprzedaży udziałów w Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (...) w O. gmina D. z dnia 25 kwietnia 2008 r. w części dotyczącej sprzedaży 768 udziałów; oddalił powództwo w pozostałym zakresie; zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 112.317 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Olsztynie kwotę 1.888,65 zł tytułem nie - uiszczonych wydatków sądowych.

Sąd ten ustalił, że umowa Spółki (...) została zwarta w dniu 25 marca 2003 r. W dacie jej zawarcia jedynym współnikiem był powód posiadający 400 udziałów o wartości 500 zł każdy. W dacie zawarcia umowy kapitał zakładowy Spółki wynosił 200.000 zł

Na podstawie uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki z o.o. (...) w O. gmina D. z dnia 22 września 2007 r. powód uzyskał zgodę na zbycie udziałów spółce.

W dniu 25 kwietnia 2008 r. strony w wykonując umowę przedwstępną z dnia 27 marca 2008 r. zawarły umowę na postawie której powód sprzedał pozwanej Spółce 1690 udziałów stanowiących 51,026% wszystkich udziałów w spółce z o.o. (...) z siedzibą w O. gmina D. za cenę 2.200.000 EURO. (według tabeli kursów NBP na dzień 26 marca 2008 r. równowartość 7.660.000 zł.)

W dacie zawarcia przedmiotowej umowy powód posiadał 1984 udziały w spółce z o.o. (...), każdy o wartości nominalnej 500 zł.

W dniu transakcji kupujący zapłacił powodowi kwotę 100.000 EURO. Pozostała kwota 2.100.000 zł miała zostać zapłacona w następujący sposób:

- do 28 kwietnia 2008 r. - 400.000 EURO

- do 6 maja 2008 r. - 50.000 EURO

- do 6 czerwca 2008 r. - 400.000 EURO

Pozostałe 1.250.000 EURO miało zostać uregulowane przez pozwanego nabywcę poprzez przekazanie w terminie 90 dni od dnia zawarcia umowy albo jak zostanie ustalone między stronami, maszyn i urządzeń. Jednocześnie powód został uprawniony do swobodnego korzystania nich przez okres 3 lat, łącznie z prawem wypożyczania ich Spółce (...). Własność tych maszyn i urządzeń miała przejść na powoda po upływie okresu leasingu.

Kupujący zobowiązał się do nie podnoszenia kapitału zakładowego Spółki (...) przez okres 3 lat od dnia zawarcia niniejszej umowy, chyba, że wspólnicy posiadających łącznie 75 % udziałów postanowią inaczej. Wydanie kupującemu przedmiot sprzedaży (udziałów) zgodnie z umową miało nastąpić w dniu 25 kwietnia 2008 r.

W umowie sprzedaży udziałów znalazły się też oświadczenia powoda dotyczące posiadanych przez Spółkę (...) nieruchomości, koncesji na pozyskiwanie kruszywa naturalnego i jej zakresu, łącznie z wywiązaniem się z obowiązków w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska, prowadzenia sprawozdawczości finansowej, braku długów i zobowiązań finansowych, braku procesów sądowych (§ 2 ust 2 umowy stron).

Powód zobowiązał się też do zwrotu kupującemu wszystkich należności pasywnych i nieuregulowanych należności istniejących w Spółce z o.o. (...) do dnia 25 kwietnia 2008 r., a które wyszłyby na jaw w przyszłości (§ 8 umowy stron).

Aneksem Nr (...) z dnia 28 kwietnia 2009 r. strony zmieniły sposób uregulowania przez kupującego należności za kupione udziały w ten sposób, że pozostała do zapłaty kwotę 1.250.000 EURO miał on zapłacić w 5 ratach po 250.000,- zł w okresie od 30 kwietnia 2009 r. do 30 kwietnia 2103 r. z zastrzeżeniem, że opóźnienie w zapłacie którejkolwiek z rat pozostała do zapłaty cena staje się natychmiast wymagalna.

Pozwany uregulował w dniu 14 maja 2009 r. pierwszą z umówionych rat 250.000 EURO

Kolejnej raty, której termin zapłaty przypadał na dzień 30 kwietnia 2010 r. pozwany nie uregulował.

Pismem z dnia 4 maja 2010 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania pozostałej ceny za sprzedane udziały, z informacją, że brak zapłaty spowoduje odstąpienie od umowy. Wobec braku świadczenia ze strony pozwanego pozwany pismem notarialnie poświadczonym w dniu 16 czerwca 2010 r. odstąpił od umowy.

Następnie pismem z dnia 17 czerwca 2010 r. powód poinformował Spółkę (...) o odstąpieniu od umowy w zakresie braku zapłaty za 768 udziałów i wniósł o sporządzenie aktualnej listy wspólników. Spółka odmówiła spełnienia żądania powoda stwierdzając, że odstąpienie od umowy jest bezskuteczne wobec potrącenia dokonanego przez pozwanego i zgłaszanych nowych wierzytelności wobec Spółki.

Postanowieniem z dnia 12 listopada 2010 r. sygn. akt 10422/10/856 Sąd Rejonowy w Olsztynie oddalił wniosek powoda o wpis zmiany lub wezwanie Zarządu Spółki (...) do złożenia aktualnej listy wspólników oraz nałożenie grzywny.

Pismem z dnia 9 lutego 2012 r. powód wskazał, że brak rozstrzygnięcia kwestii skuteczności odstąpienia przez niego od umowy sprzedaży udziałów ma wpływ na decyzje podejmowane przez Zarząd Spółki (...) wybrany przez pozwanego jako współnika posiadającego największą ilość udziałów, co przekłada się na prowadzenie działalności gospodarczej.

Na skutek zawiadomienia powoda o popełnieniu przestępstwa, Prokurator Rejonowy w Ostródzie pismem z dnia 12 stycznia 2012 r. zawiadomił go o wszczęciu śledztwa.

Wcześniej, bo w dniu 10 listopada 2009 r. Spółka o.o. (...)w O. złożyła zawiadomienie do Prokuratury Okręgowej w Olsztynie o możliwości między innymi popełnienia przestępstwa między innymi przez powoda.

Dokonano też audytu zewnętrznego sytuacji finansowej Spółki z o.o. (...) za rok 2008, sporządzony został operat ewidencyjny zasobów złoża kruszywa naturalnego wg stanu na dzień 31 grudnia 2009 r. Kierowcy wywożący kruszywo z wyrobiska prawomocnymi wyrokami zostali skazani za wykroczenia polegające na niedostosowaniu tonażu pojazdu od obowiązującego znaku.

W następstwie zleconych analiz finansowych pismem z dnia 23 sierpnia 2010 r. pozwany złożył powodowi oświadczenie o potrąceniu swojej należności z tytułu ceny z należnościami skierowanymi wobec Spółki z o.o. (...) przez jej wierzycieli na kwotę przewyższająca 5.100.000 EURO. Z oświadczenia o potrąceniu wynika, że wiarygodności te istniały przed zawarciem umowy sprzedaży udziałów. Powodowi, a właściwie jego pełnomocnikowi oświadczenie to zostało doręczone w dniu 28 kwietnia 2010 r. Do oświadczenia o potrąceniu pozwany załączył wezwania do zapłaty należności kontrahentów Spółki za zobowiązania zaciągnięte w roku 2009.

Pismem procesowym z dnia 4 czerwca 2012 r. powód zmienił pierwotne żądanie pozwu w ten sposób, że wniósł o ustalenie, że przysługuje mu łącznie 1560 udziałów w Spółce z o.o. (...) w O., w tym 768 udziałów w zakresie których powód odstąpił od umowy sprzedaży z dnia 28 kwietnia 2008 r. zawartej z pozwanym.

Uzasadniając zmienione powództwo powód wskazał, że pozwany kwestionując skuteczność odstąpienia od umowy sprzedaży udziałów kwestionuje prawo powoda co do tych udziałów a także prawo powoda do głosowania tymi udziałami. Z uzasadnienia rozszerzonego powództwa nie wynika, na jakiej podstawie powód domaga się ustalenia, że przysługuje mu 1560 udziałów.

Z protokołu ze zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 29 czerwca 2011 r. wynika, że powód w tym Zgromadzeniu uczestniczył z 792 udziałami.

Powód przesłuchany w charakterze strony zeznał, że udziały w Spółce z o.o. (...) sprzedawał jako współnik tej spółki, mimo że w czasie ich sprzedaży pełnił funkcję Prezesa Zarządu w tej Spółce. Po sprzedaży zostało mu około 30 udziałów. Przyznał iż otrzymał wezwanie do zapłaty w kwietniu 2010 r. ale nie traktował tego poważnie, bo sytuacja spółki w dacie sprzedaży udziałów była klarowna i przejrzysta. Spółka nie miała zaległości płatniczych.

Sąd na podstawie art. 302 k.p.c. pominął dowód z przesłuchania reprezentanta pozwanego jako, że ten mimo prawidłowego wezwania nie stawiał się na wyznaczony termin.

Z przedłożonych przez powoda dokumentów w postaci umowy sprzedaży udziałów z dnia 20 czerwca 2007 r. zawartej z G. M. wynika, że sprzedał on w/w 664 udziały w Spółce z o.o. (...) za kwotę 332.000 zł, a następnie z uwagi na brak zapłaty przez kupującego od tej umowy odstąpił. W dniu 3 marca 2008 r. powód sprzedał Spółce (...)udziały w Spółce (...) za kwotę 495.500 zł. Nabyte przez w/ w spółkę udziały w dniu 16 lipca 2008 r. zostały zbyte spółce (...).R.I. Spółce z o.o. w P.. Według odpisu KRS (...) ze stanu na dzień 18 czerwca 2013 r. wynika, że powód posiada 792 udziały.

Sąd ustalił dalej, że strony zawarły umowę zbycia udziałów. Zgodnie z art. 535 kc przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę. Przepis ten reguluje wzajemne prawa i obowiązki stron umowy sprzedaży, która jest umową konsensualną odpłatną i wzajemną.

Stroną tej umowy nie była Spółka z o.o. (...), ale przedmiotem sprzedaży były udziały w tej Spółce, których nabycie przez kupującego (pозwanego) powodowało nabycie przez niego określonych praw i obowiązków, jako współnika tej Spółki.

Rozważyć należy jak traktować zapis § 8 umowy. Literalne jego brzmienie wskazuje, iż powód udzielił poręczenia za bliżej nieokreślone zobowiązania Spółki (...) istniejące do 25 kwietnia 2008 r., które ujawnią się w przyszłości. Poręczenie to w ocenie Sądu dotyczy zobowiązań osoby trzeciej - Spółki, za zobowiązanie której powód jak współnik zgodnie z art. 151 § 4 k.s.h. nie odpowiada. W realiach konkretnej umowy sprzedaży udziałów bez znaczenia w ocenie Sądu jest fakt, iż powód w dacie zawarcia przedmiotowej umowy pełnił w tej Spółce funkcję Prezesa Zarządu.

W tym miejscu należy wskazać, że art. 876 k.c. stanowi, iż przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał.

Stronami tej umowy są poręczyciel i wierzyciel. Może ona dojść do skutku nie tylko bez zgody, ale i wiedzy dłużnika. W niniejszym przypadku nie zachodzi taka tożsamość stron. Pozwany z racji nabycia udziałów od powoda był jego dłużnikiem w zakresie obowiązku uiszczenia należnej ceny. Nabywając jednak od powoda udziały w Spółce z o.o. (...) nie stał się jego wierzycielem z tytułu jakichkolwiek istniejących, czy przyszłych wierzytelności tej Spółki wobec osób trzecich.

W tych okolicznościach zapis § 8 umowy nie mógł w ocenie Sądu wywrzeć żadnych skutków w zakresie wzajemnych obowiązków stron wynikających z umowy nabycia udziałów. Brak jest też podstaw do przyjęcia, że było to poręczenie w rozumieniu przepisów art. 876 k.c. in fine, albowiem poręczenie to dotyczyło zobowiązań osoby trzeciej (Spółki z o.o. (...)).

W tej sytuacji oświadczenie pozwanego z dnia 23 kwietnia 2010 r. o potrąceniu wierzytelności Spółki (...) z wierzytelnością powoda z tytułu reszty ceny za sprzedane udziały nie mogło odnieść żadnego skutku. Zgodnie bowiem z art. 498 § 1 k.c. potrącenie jest możliwe, gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, to każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub innym organem państwowym. Pozwany złożył natomiast powodowi oświadczenie o potrąceniu nie własnej wierzytelności, lecz wierzytelności osoby trzeciej - Spółki z o.o. (...).

Odnosząc się w dalszej części do roszczenia powoda o ustalenie, to wskazać należy, że poza sporem jest, że pozwany w terminie określonym aneksem do umowy tj. do dnia 30 kwietnia 2010 r. nie uiszczył kolejnej należnej raty umówionej ceny powód w oparciu o postanowienia art. 491 § 1 k.c. był uprawniony wyznaczyć odpowiedni termin do wykonania zobowiązania, z zagrożeniem, że w razie jego bezskutecznego upływu odstąpi od umowy. Powód odstąpił od umowy sprzedaży w zakresie 768 udziałów pismem notarialnie poświadczonym w dniu 16 czerwca 2010 r.

Powód domaga się ustalenia, iż skutecznie odstąpił od umowy sprzedaży z dnia 25 kwietnia 2008 r. w zakresie 768 udziałów, i że w efekcie przysługuje mu 1560 udziałów.

Powód opiera swoje roszczenie o postanowienia art. 189 k.p.c. wskazując, iż ma interes prawny w ustaleniu liczby przysługujących mu udziałów w Spółce z o.o. (...), gdyż wiąże się to z jego prawami współnikami takimi między innymi jak prawo głosu na zgromadzeniach współników, a przez to wpływu na działalność gospodarczą tej Spółki.

Art. 189 k.p.c. stanowi, że powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Przepis art. 189 k.p.c. mimo, iż jest zamieszczony w kodeksie postępowania cywilnego ma charakter materialnoprawny. Przepis ten bowiem określa materialnoprawne przesłanki zasadności powództwa, w którym powód domaga się sądowego ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa.

Warunkiem uwzględnienia powództwa o ustalenie stosunku prawnego lub prawa jest spełnienie dwóch przesłanek merytorycznych:

- po pierwsze wykazanie istnienia interesu prawnego

- i po drugie wykazania prawdziwości twierdzeń powoda, że dany stosunek prawny lub prawo rzeczywiście istnieje.

Pierwsza z tych przesłanek określana jako przesłanka skuteczności i decyduje o dopuszczalności badania i ustalania twierdzeń powoda. Druga natomiast przesłanka decyduje o kwestii zasadności powództwa.

Interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. istnieje wówczas, gdy zachodzi niepewność stanu prawnego lub prawa powodująca potrzebę ochrony prawnej, przy czym niepewność ta musi mieć charakter obiektywny, a to występuje tylko wtedy, gdy zachodzi według rozumnej oceny sytuacji, a nie tylko subiektywny, czyli według odczucia powoda. Interes prawny powoda musi być ponadto zgodny z prawem i zasadami współżycia społecznego, jak również z celem któremu służy (wyrok SN z dnia 27.06.2001 r. II CKN 898/00 LEX nr 52613, i dnia 20.11.2002 r. II CKN/104/00 LEX nr 75344).

Interes prawny zachodzi wówczas, jeżeli sam skutek jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący czy prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 5.04.2007 r. III AUa 1518/05 LEX nr 257445).

Ustalenia interesu prawnego nie może żądać ten, kto może poszukiwać ochrony prawnej w drodze powództwa o zasądzenie świadczenia pieniężnego lub niepieniężnego. A ponadto w drodze powództwa o ustalenie nie można żądać ustalenia faktów.

Po stronie powoda istnieje interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c., ale tylko w zakresie roszczenia o ustalenie, iż skutecznie odstąpił od umowy sprzedaży w zakresie 768 udziałów.

Z uwagi na kwestionowanie przez pozwanego skuteczności odstąpienia od umowy sprzedaży w/w ilości udziałów z przyczyn nie dotyczących powoda jako (...) Spółki (...), a z uwagi na istniejące zobowiązania tego podmiotu po stronie powoda istnieje obiektywna potrzeba ochrony jego sfery prawnej związanej z jego prawami wspólnika. Udział jest bowiem częścią kapitału zakładowego. Jest on także kompleksem praw i obowiązków wspólnika. Niepewność stanu prawnego i praw tym zakresie lub zagrożenie tych uprawnień przysługujących powodowi przesądza o istnieniu interesu prawnego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 29 listopada 2012 r. A Ca 566/12 LEX nr 12440014)

Z tych względów Sąd ustalił, iż powód skutecznie odstąpił od umowy z dnia 25 kwietnia 2008 r. w zakresie sprzedaży 768 udziałów.

Nie zachodzi natomiast niepewność stanu prawnego lub prawa w zakresie przysługiwania powodowi dalszych udziałów w Spółce z o.o. (...). Fakt posiadania przez powoda udziałów w ilości 792 jest potwierdzony niekwestionowanymi zdarzeniami prawnymi i jednoznacznie ukształtowanym stanem prawnym, a zatem w tym zakresie po stronie powoda nie istnieje interes prawny co skutkuje oddaleniem tego żądania (por wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 22 listopada 2012 r. A Ca 499/12 LEX nr 1235971).

O kosztach postępowania orzeczono po myśli art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, w związku z art. 109 k.p.c. Na zasądzoną kwotę składa opłata od pozwu w kwocie 100.000 zł się wynagrodzenie adwokata w kwocie 12.300 zł (zgodnie z umową z klientem i § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r w sprawie opłat za czynności adwokatów oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz. 1348 ze zm.) kwota 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

O obciążeniu pozwanego kosztami sądowym - wydatkami sądowym orzeciono na podstawie art. 113 ust 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 90 poz. 594 ze zm.).

Powyższy wyrok w całości zaskarżył pozwany zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 217 § 2 kpc w zw. z art. 227 kpc poprzez uniemożliwienie pozwanemu przeprowadzenia dowodu z zeznań zawnioskowanych świadków z pkt. 5 odpowiedzi na pozew, na okoliczność: prawnych, faktycznych i finansowych konsekwencji powstałych po dniu 25 kwietnia 2008 r., a których źródłem było ukrycie prawdziwej sytuacji spółki przed zawarciem wspomnianej umowy pomiędzy stronami; w szczególności, zawierania przez powoda w okresie przed kwietniem 2008 r., a także później niekorzystnych dla spółki umów ze spółkami (...), (...) i innymi, o których nie informował pozwanego, ukrywania dokumentacji finansowo – księgowej spółki, a nadal brak ich w dokumentacji spółki; poinformowanie w sposób odbiegający od prawdy, iż kopalnia posiada drogę dojazdową, którą mogą poruszać się pojazdy ciężarowe raportujące kruszywo; nieprawdziwe przedstawienie faktycznego zasobu żwirowni; ukrycie faktu posiadania przez spółkę szeregu zobowiązań wobec innych kontrahentów, którzy wystosowywali do spółki wezwania do zapłaty, podejmowania przez powoda działań na szkodę spółki w 2009 r., zaniechanie wyjaśnienia do dziś sytuacji umowy pomiędzy (...) i spółka (...) na prace w O. w 2007 r., w wyniku której spółka straciła 1.315.000 zł z uwagi na to, że faktyczne przysporzenie nastąpiło po stronie spółki (...) - której udziałowcem był między innymi powód; zaniechanie udzielenia jakichkolwiek wyjaśnień w związku z mnożącymi się zobowiązaniami spółki, a powstałymi zgodnie z oświadczeniami wierzycieli za zgodą i wiedzą powoda; konieczności ponoszenia kosztów analiz finansowo - księgowych, prawnych, geologicznych dla ustalenia prawdziwego stanu finansowego i (...) Spółki (...); zaniechania pokrycia przez powoda zobowiązań Spółki (...) względem wspomnianych kontrahentów, co naraziło spółkę na utratę płynności finansowej; sporządzenia na piśmie i dokonania skutecznego potrącenia wierzytelności spółki (...) względem powoda zgodnie z zapisami umowy sprzedaży udziałów (§ 2 ust. 2 pkt a, e, g umowy), co doprowadziło do oparcia wyroku na niekompletnym materiale dowodowym;

2. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 217 § 1 i 2 kpc w zw. z art. 227 kpc poprzez niedopuszczenie prawidłowo zgłoszonych dowodów, podczas gdy dowody te dotyczą okoliczności mających dla sprawy istotne znaczenie, a sporne okoliczności w postaci tak zapisu § 2 ust. 2 pkt a, e, g umowy zawartej w formie aktu notarialnego przed notariuszem M. S. (Rep. A Nr (...) rok) zmienionej aneksem z dnia 28 kwietnia 2009 r., a dotyczącej sprzedaży 1690 udziałów w spółce (...) w O. Spółce (...) za cenę 2.200.000 EURO.

3. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 i 2 i art. 328 § 2 kpc poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału w celu ustalenia faktów mających znaczenie dla sprawy, tj. okoliczności podanych w uzasadnieniu odpowiedzi na pozew, a wskazujących, iż dnia 23 kwietnia 2010 r. (...) w oparciu o § 8 umowy sprzedaży udziałów z dnia 25 kwietnia 2008 r., złożyła I. S. `mu oświadczenie o potrąceniu kwoty 5.100.000 EURO z przysługującej mu wobec (...) wierzytelności z tytułu nieuiszczonej ceny sprzedaży udziałów w spółce (...) Sp. z o.o. (umowa z dnia 25 kwietnia 2008 r. zawarta w formie aktu notarialnego przez notariuszem M. R.. A Nr (...) rok zmienionej aneksem z dnia 28 kwietnia 2009 r.). Tym samym na podstawie art. 498 § 2 kc wzajemne wierzytelności (...) umorzyły się do wysokości wierzytelności niższej, tj. przysługującej (...) wobec (...) a więc do wysokości 1.000.000 EURO. Tym samym wierzytelność przysługująca I. S. `mu wobec (...) wygasła wobec jej zaspokojenia przez potrącenie, a oświadczenie I. S. `go o odstąpieniu od umowy sprzedaży udziałów było bezskuteczne i spóźnione;

i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Olsztynie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wywody zawarte w apelacji są niezasadne.

Na wstępie zauważyć należy, że strony zawarły umowę sprzedaży udziałów, które przysługiwały powodowi w spółce (...) Sp. z o.o. Stroną tej umowy nie była spółka (...). Natomiast przedmiotem tej umowy były udziały w tej spółce. Nabycie udziału w spółce przez pozwanego powodowało nabycie określonych praw i obowiązków jako (...) Spółki (...).

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jako osoba prawna ponosi odpowiedzialność za zobowiązania spółki całym swoim majątkiem. Natomiast wspólnicy spółki nie ponoszą odpowiedzialności za zobowiązania spółki. Odpowiedzialność wspólników jest ograniczona tylko do świadczeń określonych w umowie spółki.

Dopiero w oparciu o treść art. 151 ksh można dokonać właściwej interpretacji § 8 umowy sprzedaży udziałów przez powoda pozwanej spółce. Bowiem z tego przepisu pozwana spółka upatruje możliwości dokonania potrącenia wierzytelności powoda wobec pozwanej spółki z wierzytelności spółki (...).

Z ustaleń Sądu wynika, że powód zobowiązał się do zwrotu kupującemu wszystkich należności pasywnych i nieuregulowanych należności istniejących w tej spółce od dnia 28 kwietnia 2008 r., a które wyszłyby na jaw w przyszłości. Sąd Okręgowy opierając się na treści art. 535 kc w związku z art. 151 § 4 ksh oraz art. 176 kc ustalił, że § 8 umowy nie mógł wywrzeć żadnych skutków w zakresie wzajemnych obowiązków stron wynikających z umowy nabycia udziałów, brak jest bowiem podstaw do przyjęcia, że było to poręczenie w rozumieniu art. 876 kc in fine bowiem poręczenie dotyczyło zobowiązań osoby trzeciej, tj. spółki (...). Oznacza to, że oświadczenie pozwanego z dnia 23 kwietnia 2010 r. o potrąceniu wierzytelności Spółki (...) z wierzytelnością powoda z tytułu reszty ceny za sprzedane udziały nie mogło odnieść żadnego skutku. Zgodnie bowiem z art. 498 § 1 kc potrącenie jest możliwe gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, to każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub innym organem państwowym. Pozwany złożył natomiast powodowi oświadczenie o potrąceniu nie własnej wierzytelności lecz wierzytelności osoby trzeciej Spółki z o.o. (...).

Ustalenia powyższe Sąd Apelacyjny w pełni podziela.

Skoro możliwe było jedynie wzajemne potrącenie wierzytelności stosowanie do treści art. 498 kc powoda i pozwanego a nie osoby trzeciej jaką jest spółka z o.o. (...) to chybione są zarzuty podniesione w apelacji, a mianowicie naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 217 § 2 kc w związku z art. 227 kc poprzez niedopuszczenie i nieprzeprowadzenie dowodu ze świadków wskazanych w odpowiedzi na pozew (pkt 1 i 2 apelacji). Okoliczności wskazane w apelacji w pkt 1 i 2 nawet gdyby zostały przeprowadzone to nie zmieniłyby stanu faktycznego ustalonego przez Sąd i mającego oparcie w art. 498 kc. Mogłyby natomiast mieć znaczenie w przypadku gdyby Spółka z o.o. (...) wystąpiła przeciwko powodowi, jako Prezesowi Zarządu z roszczeniem wskazanym w art. 493 ksh.

Skoro jak ustalił to Sąd I instancji, a Sąd Apelacyjny w pełni je podziela, że potrącenie mogło dotyczyć wyłącznie wzajemnych wierzytelności powoda i pozwanego a nie spółki z o.o. (...) to również zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc w związku z art. 328 § 2 kpc jest chybiony. Pozwany w żaden sposób ustaleń Sądu nie podważył, a wskazywał, że jego zdaniem możliwe było potrącenie wierzytelności spółki z o.o. (...) z wierzytelnością jaką ma powód wobec pozwanej spółki. Takie stanowisko nie ma oparcia ani w stanie faktycznym ustalonym przez Sąd ani w art. 498 kc.

Na marginesie zauważyć należy co również podnosi powód, że pozwany co do postępowania Sądu nie zgłaszał żadnych zastrzeżeń w trybie art. 162 kpc.

W świetle powyższego wywody zawarte w apelacji okazały się chybione i apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu (art. 385 kpc).

O kosztach orzeczono stosownie do wyniku postępowania apelacyjnego – art. 98 kpc.